

ישעיהו פרק לה'

הקדמה:

בפרק לה' מתאר הנביא ישעיהו את מאפייני הגאלה.

התגלות כבוד ה' בזמן הגאולה תשפיע על המדבר והארץ שיפרחו

א **יששום מדבר, וציה; ותגל ערבה ותפרח, כחבצלת.** ב **פרח תפרח ותגל, אף גילת ורגן-- כבוד הלבנון נתן-לה, הדר הפרמל והשרון; המה יראו כבוד-יהוה, הדר אלהינו.**

הסבר פס' א'-ב':

המקומות השוממים בארץ יפרחו, דבר שיגרום לשמחה (**יששום, ותגל, גילת ורגן**) ולהתגלות כבוד ה' (**המה יראו כבוד-יהוה, הדר אלהינו**).

שאלה:

מי הם המדבר והערבה?

תשובה:

- א. המדבר והערבה מדמים את המצב של ארץ ישראל ששוממה כמו המדבר והערבה.
- ב. המדבר והערבה מדמים את הדרך לארץ ישראל שעוברים בה במדבריות וה' יעשה נס ויהיו בהם צמחים ומים, דבר שיגרום לשמחה גדולה.

הערה:

- א. ישנן 3 מילים שחוזרות בפסוקים אלו גילה, כבוד והדר, פריחה. מילים אלו מאפיינים את הגאולה,
- ב. בין המילים יש קשר של סיבה ותוצאה - הפריחה תגרום לשמחה ועל ידי כך יתגדל כבוד ה'.
- ג. הגאלה בא קמעה קמעה (בהדרגה) כדברי ילקוט שמעוני, ניתן לראות זאת בפסוקים שבפסוק א' מופיעה המילה פריחה פעם אחת ובפסוק ב' היא כתובה בהכפלה **פרח תפרח**.

קריאה למי שיש ביכולתו לבוא לחזק את החלשים שלא יתייאשו, כי הגאולה בפתח

ג חֲזִקוּ, יָדַיִם רַפּוֹת; וּבְרָכִים כְּשִׁלּוֹת, אֲמָצוּ. ד אֲמָרוּ, לְנִמְהָרֵי-לֵב, חֲזִקוּ, אֶל-
תִּירָאוּ; הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם, נָקָם יָבֹא-- גְּמוּל אֱלֹהִים, הוּא יָבֹא וַיִּשְׁעֲכֶם.

הסבר:

בפסוקים אלו פונה ה' אל הנביאים ואל הגיבורים ומצווה אותם לחזק את החלשים שמיואשים מהגלות ואינם מאמינים שה' יגאל אותם.

יָדַיִם רַפּוֹת; וּבְרָכִים כְּשִׁלּוֹת- ביטוי לחולשה

לְנִמְהָרֵי-לֵב- אנשים שמפחדים

פסוק ד':

בזמן הגאולה ה' יפעל בשתי דרכים:

א. נקמה בגויים שישלמו על מעשיהם הרעים. ("הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם, נָקָם יָבֹא")

ב. גאולת ישראל מהגלות ("הוּא יָבֹא וַיִּשְׁעֲכֶם").

שינויים שיחולו בזמן הגאולה

ה אִז תִּפְקַחְנָה, עֵינֵי עֹרִים; וְאִזְנֵי חֲרָשִׁים, תִּפְתַּחְנָה. ו אִז יִדְלַג כְּאֵיל פֶּסַח,
וְתָרוּ לְשׁוֹן אֵלֶם: כִּי-נִבְקְעוּ בַמִּדְבָּר מַיִם, וּנְחָלִים בְּעַרְבָּה. ז וְהָיָה הַשָּׂרֵב לְאֵגֶס,
וְצִמְאֹן לְמִבְּוֵעֵי מַיִם; בְּנֹוֹה תַנִּים רִבְצָה, חֲצִיר לִקְנָה וְגִמָּא.

" אִז תִּפְקַחְנָה, עֵינֵי עֹרִים; וְאִזְנֵי חֲרָשִׁים, תִּפְתַּחְנָה. אִז יִדְלַג כְּאֵיל פֶּסַח, וְתָרוּ לְשׁוֹן
אֵלֶם....

1. א. הנביא מתאר מצב בו בזמן הגאולה בעלי המומים יתרפאו ולא יהיה בשבים מהגולה מום שיעכב את הליכתם חזרה לארץ. (דעת מקרא).

ב. הנביא מתנבא שבזמן הגאולה יתרפאו הפגמים של עם ישראל, שבזמן הגלות דומה עם ישראל לאדם בעל מום והגאולה תרפא אותו. (רד"ק)

ג. הפסוקים ממשכים לעסוק באנשים החלשים באמונתם, הנביא מדמה אותם לאדם בעל מום שבזמן הגאולה הם לאט לאט יתחזקו עד שבסוף הם יתחזקו מחולשת האמונה שלהם ויתרפאו.

2.

הנביא מתאר את המצב בו הדרך לארץ ישראל שיש בה מדבריות, בזמן שיעלו השבים מציון ותתמלא במים

"...כי נבקעו במדבר מים, ונחלים בערבה"- המדבריות שבדרך לארץ ישראל בזמן הגאולה יתמלאו במים.

"והיה השרב לאגם, וצמאון למבועי מים"- במקום שיש שרב וצמאון (במדבריות בדרך לארץ ישראל) יהיה אגם ומים.

"בנה תנים רבצה, חציר לקנה וגמא"- במקום המדבר בו מהלכים תנים (במדבריות בדרך לארץ ישראל) יהיה קנה וגמא (צמחים שגדלים על יד מקורות מים).

בזמן הגאולה המדבר יהיה מקום בטוח להליכה

ח והיה-שם מסלול ודרך, ודרך הקדש יקרא לה--לא-יעברנו טמא, והוא-
למו; הלך דרך ואילים, לא יתעו. ט לא-יהיה שם אריה, ופריץ חיות בל-
יעלנה--לא תמצא, שם; והלכו, גאולים. י ופדויי יהוה ישבון, ובאו ציון ברנה,
ושמחת עולם, על-ראשם; ששון ושמחה ישיגו, ונסו יגון ואנחה.

פסוקים ח'-ט':

הנביא מתאר את הדרך לארץ ישראל בזמן הגאולה:

א. הדרך תהיה נוחה להליכה- "והיה-שם מסלול ודרך"

ב. הגויים (הטמאים) לא ילכו בה- " ודרך הקדש יקרא לה--לא-יעברנו טמא"

ג. הדרך תהיה ברורה ואנשים לא יטעו- "הלך דרך ואילים, לא יתעו"

ד. הדרך תהיה בטוחה- "לא-יהיה שם אריה, ופריץ חיות בל-יעלנה--לא תמצא, שם"

פסוק י' :

י וּפְדוּיֵי יְהוָה יִשְׁבוּן, וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה, וְשִׂמְחַת עוֹלָם, עַל-רֵאשִׁים; שְׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיגוּ, וְנָסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה

הסבר :

בפסוק זה מתאר הנביא את השמחה הגדולה שירגשו העולים לארץ ישראל בזמן הגאולה.

הערה :

1. מתוך הפסוק אפשר ללמוד על מצבו של עם ישראל בגולה :

- הרגשה של שבוי בבית הכלא : וּפְדוּיֵי יְהוָה יִשְׁבוּן
- הרגשה של עצב : וְנָסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה.

2. "שמחת עולם"

א. שמחה שהייתה בארץ מאז ומעולם , עוד בימי גאולת מצרים , תחזור ותהיה בזמן הגאולה.

ב. שמחה שתהיה לעולם , לתמיד.

3. הקשר בין פס' א'-ב' לבין פס' י' :

<p>י וּפְדוּיֵי יְהוָה יִשְׁבוּן, וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה, וְשִׂמְחַת עוֹלָם, עַל-רֵאשִׁים; שְׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיגוּ, וְנָסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה</p>	<p>א יִשְׁשׂוּם מִדְּבָר, וְצִיָּה; וְתִגַּל עֲרֵבָה וְתִפְרַח, כְּחִבְצֵלֶת. ב פֶּרֶחַ תִּפְרַח וְתִגַּל, אִף גִּילַת וְרִנָּן--כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתֵּן-לָהּ, הַדָּר הַכְּרָמִל וְהַשְּׂרוּן; הִמָּה יֵרָאוּ כְבוֹד-יְהוָה, הַדָּר אֱלֹהֵינוּ</p>
---	---

א. בתחילת הפרק ובסופו מתאר הנביא את השמחה הגדולה שתלווה את הגאולה, על ידי שימוש מספר פעמיים במילים המבטאות שמחה (יששום, גילה, רינה, שמחה, ששון).

ב. בתחילת הפרק וגם בסופו מתאר הנביא את ההיפוך שיהיה בזמן הגאולה והמעבר

משממה לפריחה- "יִשְׁשׂוּם מִדְּבָר, וְצִיָּה; וְתִגַּל עֲרֵבָה וְתִפְרַח, כְּחִבְצֵלֶת".

מיגון ואנחה לשמחה- "שְׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיגוּ, וְנָסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה".

4. השוואה בין גאולת מצרים לגאולה של עם ישראל לעתיד לבוא :

הצדדים הדומים בין גאולת מצרים לגאולה לעתיד לבוא :

- הליכה מהגלות לארץ ישראל דרך המדבר.
- הגנה בדרך מפני חיות רעות.

הצדדים השונים בין גאולת מצרים לגאולה לעתיד לבוא:

גאולת ישראל לעתיד לבוא	גאולת מצרים	הדרך לארץ ישראל
הלכו ישירות לא"י	הלכו 40 שנה	
המדבר התמלא במים ובפריחה	המדבר נשאר כפי שהיה	
ישראל יהיה קדושים וטהורים	ישראל הרבו לחטוא	

5. הניגודים המתוארים בפרק בין זמן הגלות לזמן הגאולה:

- א. עצב- שמחה
- ב. מדבר ושממה- פריחה.
- ג. ייאוש- תקוה.
- ד. בעלי מום- בריאות
- ה. יובש- נביעות מים
- ו. שבי- שחרור לחופשי